

СТАНОВИЩЕ

на проф. Иван Александров Билярски, д. ист. н.

секция „Средновековна история“

Институт за исторически изследвания, БАН

по конкурса за доцент с кандидат д-р Десислава Тачева Найденова

Конкурсът за доцент е обявен за нуждите на Кирило-методиевския научен център, БАН, където се и провежда. Единствен кандидат е гл. ас. д-р Десислава Тачева Найденова, поради което ще се спра на нейните трудове и научни постижения.

Десислава Найденова завършва специалност „история“ в Софийския университет, като интересите ѝ винаги са били в областта на Средновековието. От 2002 до 2005 г. е редовен докторант в Кирило-методиевския научен център, а през 2007 г. успешно защитава дисертация на тема за рецепцията на византийското право в България. Участник е в множество национални и международни проекти, на някои от които е и ръководител. Участник е и в много международни и национални научни форуми. Тя е активен член на колектива, към който принадлежи, а също и в колективите на различни проекти, за което имам и лични впечатления.

Познавам Десислава Найденова от много години. Бях научен ръководител на докторската ѝ дисертация, а след това сме участвали в множество съвместни проекти, основно с различни институти на Румънската академия, базирани в Букурещ и Клуж, на които съм би ръководител от българска страна. Всичко това ми дава основание да смятам, че имам поглед върху нейното творчество и научно развитие и да изкажа становището си като член на журито в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Може да се каже, че д-р Найденова е разпознаваем и признат изследовател, който вече е завоювал мястото си в българската, а и не само в българската научна общност. Въпреки разностранните ѝ изследователски интереси, които представят богата палитра от теми и проблеми, бих се опитал да групирам публикациите на кандидатката в няколко основни сфери.

Първата от тях естествено е средновековното българско и славянско право, разглеждано в контекста на византийската юриспруденция, откъдето то е реципирано.

Бих се осмелил да кажа, че тук се включват най-голям брой нейни дирения, които вероятно представляват и най-интересната част от нейното творчество. Би трябвало да започна с дисертацията на д-р Найденова, която бе много успешно разработена и показва научните възможности за самостоятелна работа на авторката. Тя има обобщаващ характер и несъмнено представлява интерес за нашата колегия, а факта, че досега не е публикувана в цялост, мога да отдам само на нейната голяма вискателност към себе си и произведенията си.

Правно-историческата тематика продължава с поредица от статии, някои от които са, ала повечето не са пряко свързани с дисертацията на д-р Найденова. Тук ще се позова на някои от тях, като си давам напълно сметка, че при това поемам риска да пропусна някое важно и съществено произведение. Все пак струва ми се, че основните приноси изследвания са в областта на средновековното правно изворознание. Още от времето на докторантския ѝ период, Десислава Найденова предложи интересна интерпретация на темата за т. нар. „Крумово законодателство“, която ще остане като принос в българската историография. Адмириация заслужават и множеството изследвания върху ръкописната традиция на реципираното от Византия славянско право на Балканите, във Влашко и Молдова и сред Източните славяни. Смея да се надявам, че участието на д-р Найденова в съвместните проекти с Румънската академия има принос за тези нейни изследвания.

Имаме и група статии, които не се разполагат изцяло в областта на правното изворознание, но са тематично свързани с него. Става дума за произведения, отнасящи се до верски малцинствени общности и техния правен статус. Такива са изследванията за арменците и евреите в средновековното право, както и за междуконфесионалните бракове. Свързана с темата е и статията за образа на цар Давид като каещ се владетел в средновековна България, която заслужава особено внимание.

Друга голяма тема, обхваната в трудовете на д-р Найденова е тази за възприемането на делото на светите братя Кирил и Методий. Известно е, че това е деликатна сфера, която се отнася до изграждането на националната идентичност и нейното поддържане и възвеличаване в много славянски страни. Разработките на авторката са в хармония с основната научна насоченост на звеното, в което работи, интересни са и заслужават внимание. Цялостното изследване на тази сфера предстои,

макар и да не съм убеден, че скоро то може да бъде завършено без да носи отпечатъка на страната, в която е проведено.

От съвместната си работа с Десислава Найденова още от времето на нейната докторантура, както и по съвместните проекти, съм се убедил, че тя е коректен колега, талантлив и старателен изследовател, който несъмнено има бъдеще пред себе си.

Въз основа на всичко това убедено гласувам ЗА присъждането на академичната длъжност „доцент“ на Десислава Тачева Найденова и си позволявам да приканя и останалите членове на научното жури да подкрепят положителното решение по този конкурс.

София, 30 август 2018 г.

ПОДПИС:

(проф. Иван Билярски, д. ист. н.)